

LiV@eduskunta.fi

HE 50/2020 vp hallituksen esitys eduskunnalle tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin ja ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpanoa koskeviksi laeiksi

Opetushallitus kiittää mahdollisuudesta antaa asiassa asiantuntijalausunto. Yksityiskohtaisissa perusteluissa ja säädösluonnoksissa on hyvin ja selkeästi perustellen esitetty direktiivin johdosta tehtäviä muutoksia muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta.

Yksityiskohtaiset perustelut ja säädösteksti

a) Perustason ammattipätevyyskoulutuksen kokeen määräyksenantovalta (liikennepalvelulain 29 §)

Liikennepalvelulain 29 §:n 5 momenttiin on ehdotuksessa lisätty Liikenne- ja viestintävirastolle uusi määräyksenanto-oikeus: "Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä perustason ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvän kokeen sisällöstä ja sen käytännön toteutuksesta." Tätä määräyksenanto-oikeutta ei ole kuitenkaan rajattu koskemaan liikennepalvelulain 193 §:n 4 momentin mukaisesti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto vastaa muiden kuin opetus- ja kulttuuriministeriön ja pääesikunnan perustason ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvien kokeiden järjestämisestä ja valvonnasta.

Lisäystä ei ole perusteltu lainkaan yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Liikennepalvelulain 193 §:ssä on säädetty toimivaltaisten viranomaisten kolmijako. Tuon pykälän mukaan tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivissä tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia ovat Liikenne- ja viestintävirasto, opetus- ja kulttuuriministeriö (Opetushallitus) ja pääesikunta (Puolustusvoimat).

Kun perustason ammattipätevyys suoritetaan opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymässä koulutuskeskuksessa osana siellä annettavaa ammatillista koulutusta, perustason ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvien teoriakokeiden ja perustason ammattipätevyyskokeiden järjestämisestä ja valvonnasta vastaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 120 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu työelämätoimikunta (maininta myös liikenteen palvelulain 193 § 2 mom).

Silloin kun perustason ammattipätevyys suoritetaan puolestaan pääesikunnan hyväksymässä koulutuskeskuksessa Puolustusvoimien kuljettajakoulutusta antavassa Puolustusvoimien yksikössä Puolustusvoimien ajokortin suorittamisen yhteydessä, Puolustusvoimat vastaa kokeiden järjestämisestä ja valvonnasta (193 § 3 mom). Liikenne- ja viestintävirasto vastaa liikennepalvelulain 193 §:n 4 momentin mukaan yksinomaan muiden perustason

ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvien kokeiden järjestämisestä ja valvonnasta.

Esityksellä Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin siis määräyksenanto-oikeus kaikkien liikennepalvelulain 193 §:n toimivaltaisten viranomaisten vastuulle kuuluvien ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvän kokeen sisällöstä ja sen käytännön toteutuksesta. Tämä rikkoo kolmivaltaisen viranomaismallimme, eikä tarkoitusta siihen ole edes ilmoitettu perusteluissa. Liikenne- ja viestintävirastolle esitetty määräyksenanto-oikeus tulisi poistaa.

Opetushallitus esittää, että liikennepalvelulain 29 §:n 5 momenttia muutetaan seuraavasti:

”Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetun perustason ammattipätevyyden sisällöstä sekä 1 momentissa tarkoitetuista saavutetuista oikeuksista, 2 momentissa tarkoitetun muun koulutuksen hyväksi lukemisesta ja 3 momentissa tarkoitetun koulutuksen toteutuksesta. ~~Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä perustason ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvän kokeen sisällöstä ja sen käytännön toteutuksesta.~~”

b) Etäopetus ja verkko-opetus (ammattipätevyysasetuksen 11 §)

Esitettyssä ammattipätevyysasetuksen 11 §:n 4 momentissa on eroteltu toisistaan etäyhteydellä eli ”tieto- ja viestintätekniikan välineiden avulla” annettava opetus ja verkko-opetus, jossa koulutettava suorittaa itsenäisesti teoriaopetusta verkossa oppimista tukevan ohjelmiston ja tieto- ja viestintätekniikan välineiden avulla (HE s. 25).

Esityksessä ei ole eroteltu valvomatonta verkko-opetusta ja valvottua verkko-opetusta toisistaan. Valvottu verkko-opetus on täysin rinnasteinen etäyhteydellä eli ”tieto- ja viestintätekniikan välineiden avulla” annettavaan koulutukseen: siinä koulutettavan henkilöllisyys varmistetaan ja kouluttaja valvoo reaaliaikaisesti teknisen yhteyden kautta koulutettavan aktiivista koulutukseen osallistumista. Tämä tulisi huomioida ainakin yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Direktiivin liitteen I jaksoon 4 sisällytetty 12 tunnin enimmäismäärä tulisi rajata koskemaan jatkokoulutuksessa yksinomaan valvomatonta verkko-opetusta. Nykytilanne vaikuttaa olevan parempi ja mahdollistavan verkko-opetuksen monipuolisen kehittämisen paremmin, kuin esityksessä olevat muotoilut mahdollistavat.

Ammatillisessa koulutuksessa, jossa perustason ammattipätevyys voidaan direktiivin mahdollistamana toteuttaa, verkko-opetus ja nykyinen kehittyvä tekniikka suovat monipuolisia mahdollisuuksia kehittää koulutusta. Nykyinen lainsäädäntö on suoraan mahdollistanut korona-pandemian aikaisen koulutuksen ja opiskelun. Tämä on ollut omiaan myös ottamaan käyttöön entistä laajemmin tekniikan suomat, esimerkiksi VR-tekniikan, mahdollisuudet.

Asetuksen 11 §:n 4 momenttiin on esitetty lisättäväksi: ”Käytännön harjoituksia ei saa toteuttaa tieto- ja viestintätekniikan välineiden avulla”.

Ammattipätevyysdirektiivissä ei ole asetettu tällaista kieltoa. Direktiivin johdannon kohdan 12 mukaan ”jäsenvaltioille olisi annettava selkeä mahdollisuus parantaa ja nykyaikaistaa koulutuskäytäntöjä”. Direktiivin liitteen 1 jaksossa 4

edellytetään ainoastaan, että ”verkko-opetusta käytettäessä hyväksytyn koulutuskeskuksen on varmistettava, että koulutuksen asianmukainen laatu säilytetään”. Esityksen lause, joka kieltää käytännön harjoitusten toteuttamisen tieto- ja viestintätekniikan välineiden avulla, tulisi poistaa. Jatkokoulutuksen verkko-opetuksen rajoitus 12 tuntiin tulisi koskea vain valvomattonta verkko-opetusta.

Opetushallitus esittää, että asetuksen 11 §:n 4 momenttia muutetaan seuraavasti:

”Opetusta voidaan antaa tieto- ja viestintätekniikan välineiden avulla, tavalla, joka mahdollistaa koulutettavan henkilöllisyyden toteamisen luotettavasti. ~~Käytännön harjoituksia ei saa toteuttaa tieto- ja viestintätekniikan välineiden avulla.~~ Jatkokoulutuksessa valvomattoman verkko-opetuksen enimmäismäärä on 12 tuntia.”

c) Ajokorttilain muutokset

Opetushallitus kannattaa esityksen muutosta ajokorttilain 5 §:n 1 momentin kohtaan 9.b)-ja siinä ”linja-auton kuljettajan ammatillinen perustutkinto” korvaamista ”linja-autonkuljettajan tehtäviin valmistavalla ammatillisella perustutkinnolla”.

Opetushallitus kannattaa ajokorttilain 5 §:n 6 momentin muutosta esityksen mukaisesti. Esityksen muutos niin, että ammatillisessa kuljettajakoulutuksessa opiskelevan oikeus käyttää B- ja BE-luokan ajo-oikeutta 17 vuoden täytettyään ja ennen 18 vuoden ikää laajennettaisiin ”opiskeluun liittyviin ajoihin”. Nykyinen raja-ajon oikeuden käyttämiseen ainoastaan ”opiskeluun sisältyvään työpaikalla järjestettävään koulutukseen liittyviin ajoihin” aiheuttaa ammatillisen kuljettajakoulutuksen toteutuksessa monilla paikkakunnilla vaikeuksia, koska julkista liikennettä ei ole saatavilla oppilaitokseen tai oppilaitoksen omiin harjoittelupaikkoihin. Lisäksi se on rajannut koulutukseen liittyvän harjoittelun koulutuksen järjestäjän ajoneuvoilla.

Muilta osin Opetushallituksella ei ole huomautettavaa esitykseen.

Yli-insinööri

Timo Repo

Yli-insinööri

Timo Repo

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen asianhallintajärjestelmässä.